

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML): กรณีศึกษากิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ใช้วิธี วิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบ สอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้าน/ ชุมชน และแบบสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการและผู้มีความรู้เกี่ยวกับ โครงการและการ พัฒนาชุมชนเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสำรวจถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML) ใน กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ การดำเนินการโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ในกิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อวิเคราะห์ถึงความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการ พัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) และ 4) เพื่อสำรวจปัญหา ข้อเสนอแนะและแนว ทางแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ในกิ่ง อำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนในพื้นที่กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 395 คนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและผู้มีความรู้เกี่ยวกับโครงการและการพัฒนา ชุมชน จำนวน 10 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ทำ การวิเคราะห์หาค่าการแจกแจงความถี่(Frequency) ค่าร้อยละ(Percent) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบที (t – test) การทดสอบเอฟ (F – test) และ Chi-Square Tests ผลการศึกษามี รายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตาม โครงการ พัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML):กรณีศึกษากิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่” ผู้ ศึกษาสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม

1) ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่ศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในเขตตำบล คอย หล่อ ร้อยละ 46.3 และเป็นผู้อยู่ในหมู่บ้านขนาดกลาง ร้อยละ 51.9 (ดังตารางที่ 4.1-4.2: 40)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.5 มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี ร้อยละ 42.8 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 56.5 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 40.8 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 29.6 มีระดับรายได้ระหว่าง 1,501- 3,500 บาท ร้อยละ 46.1 (ดังตารางที่ 4.3-4.8: 40-43)

3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ SML จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ SML อยู่ในระดับมากมีเพียงร้อยละ 2.3 เท่านั้นที่มีความรู้ในระดับไม่มาก อย่งไรก็ตามในภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก (ดังตารางที่ 4.9-4.10: 44-47)

4) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน ตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการ SML โดยภาพรวมมีระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยย่อยพบว่า มีระดับของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันดังนี้ มีส่วนร่วมมากที่สุดคือมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมประชาคมของหมู่บ้านเรื่องโครงการ SML อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมาก/ทุกครั้ง ร้อยละ 47.3 และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือมีส่วนร่วมในการหาเงินงบประมาณมาสนับสนุนโครงการ SML จากแหล่งอื่น ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.47 โดยกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมน้อย/นานๆครั้ง ร้อยละ 65.3 (ดังตารางที่ 4.11: 48-50)

5) แนวทางการตัดสินใจคัดเลือกปัญหาและทำกิจกรรมหรือโครงการ SML ของหมู่บ้าน พบว่าส่วนใหญ่ ประธานและคณะทำงานฯ ได้เรียกประชุมประชาชนทุกคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้มาร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอปัญหาความต้องการต่อที่ประชุม คิดเป็นร้อยละ 96.7 ได้นำข้อเสนอที่ได้จากที่ประชุมทั้งหมดมาบันทึกในตารางร่วมกับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 92.7 มีการร่วมกันจัดแบ่งกลุ่มของปัญหาเพื่อแบ่งแยกเป็นปัญหาส่วนรวมและปัญหาส่วนตัวอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 70.4 มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกปัญหาจากความจำเป็นที่ต้องแก้ไขความเดือดร้อนของคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเป็นหลัก ร้อยละ 59.0 เป็นไปตามความต้องการของคนทั้งหมู่บ้าน ร้อยละ 87.1 เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในหมู่บ้านทั้งหมด ร้อยละ 84.8 และส่วนใหญ่ได้ดำเนินการไปแล้วจำนวน 1 โครงการ ร้อยละ 62.9 (ดังตารางที่ 4.12-4.16: 52-55)

6) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานตามโครงการ

ปัญหาและอุปสรรค ที่เสนอโยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน

1. การจัดสรรงบประมาณให้ในบางหมู่บ้านน้อยไปไม่เพียงพอกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะบางหมู่บ้านเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนแต่งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอที่จะทำโครงการ ทางหมู่บ้านจึงต้องทำโครงการที่จำเป็นน้อยกว่าแต่งบประมาณเพียงพอแทน
2. ความไม่เข้าใจในบทบาท กรอบหน้าที่ของตนเอง และระเบียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เงินในโครงการของคณะกรรมการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
3. ประชาชนบางคนยังไม่เข้าใจหน้าที่และบทบาทของตนเองทำให้บางส่วนไม่เข้าร่วมประชุมประชาคมทำให้มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ 70 % ต้องจัดประชุมหลายครั้ง บางคนใช้อคติส่วนตัวจ้องทำลายซึ่งกันและกัน บางส่วนเห็นแก่ตัวไม่เสียสละเพราะเป็น โครงการใหม่
4. ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในการใช้เงินของโครงการบางโครงการทำไม่ได้ เช่น ห้ามซื้อที่ดิน ทั้งที่ปัญหาที่สำคัญคือทางหมู่บ้าน ไม่มีที่ดินสาธารณะของหมู่บ้านจึงไม่สามารถจัดสร้างโรงเก็บของของหมู่บ้านได้ ซึ่งประชาชนบางส่วนเห็นว่าเป็น โครงการที่ไม่ให้ชาวบ้านบริหารจัดการกันเอง
5. คณะกรรมการไม่มีความกระตือรือร้นเพราะไม่ได้รับค่าตอบแทน
6. ผู้นำชุมชนคิดว่าระเบียบไม่เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานแต่พอเกิดปัญหาขึ้นกับ โครงการกำนันผู้ใหญ่บ้านจำเป็นต้องแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้นและควรจะมีงบประมาณต่อเนื่องจนกว่าหมู่บ้านและชุมชนจะแก้ปัญหาทุกปัญหาหมดไป
2. ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการดำเนินงานในด้านบทบาท หน้าที่ของตนเอง และระเบียบข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ SML
3. ควรแก้ไขระเบียบข้อบังคับในการใช้เงินโครงการ SML และเปิดโอกาสให้หมู่บ้านและชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆตามความต้องการของหมู่บ้านและชุมชนอย่างแท้จริงและเป็นไปตามจุดประสงค์ของโครงการ
4. ควรให้เจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยเหลือแนะนำแนวทางการปฏิบัติให้มากกว่านี้

5. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของโครงการและให้รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น

6. ควรเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีส่วนร่วมในคณะกรรมการดำเนินการของโครงการ SML ของหมู่บ้านและชุมชน

5.1.2 ผลการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและผู้มีความรู้เกี่ยวกับโครงการและการพัฒนาชุมชน พบว่า

1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML) อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ที่ไปร่วมประชุมชี้แจง ศึกษาเอกสารที่รัฐแจก และได้รับความรู้จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการโดยตรง

2. โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML) ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการดำเนินโครงการนี้ขึ้น เพราะประชาชนมีโอกาสมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการทำงาน เช่น แสดงความคิดเห็น ดำเนินงานโครงการ ตรวจสอบติดตาม และตัดสินใจในทุกขั้นตอนของโครงการ

3. การตัดสินใจในการจัดทำโครงการSMLของหมู่บ้านสามารถตอบสนองความต้องการของหมู่บ้านและชุมชนได้เกือบทุกหมู่บ้านเพราะประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินการตามโครงการเอง

4. โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML)สามารถแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านและชุมชนได้บางส่วน แต่เป็นโครงการที่ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพของหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองมากขึ้น

5. ปัญหาที่สำคัญ คือ 1)งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้น้อยเกินไปจึงมีข้อจำกัดในการแก้ไข ปัญหา เช่น บางปัญหาเป็นปัญหาที่สำคัญมากกว่าแต่จำเป็นต้องทำโครงการที่ใช้งบประมาณน้อยกว่า 2)ผู้นำบางส่วนไม่เข้าใจบทบาทของตนเองในการดำเนินโครงการ 3)บุคลากรที่ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนไม่เพียงพอ และอาสาสมัครบางคนที่เป็นผู้ให้ความรู้ ยังไม่เข้าใจโครงการเพียงพอและยังไม่เข้าใจชุมชน

6. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML)

1) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้นและควรจัดสรรงบประมาณต่อเนื่อง

2) ควรมีเกณฑ์การกำหนดขนาดของหมู่บ้านให้สัมพันธ์กับงบประมาณที่จัดสรรเช่น อาจแยกขนาดของหมู่บ้านให้มากขึ้น หรือมีการพิจารณางบประมาณจากความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนนั้นๆ น่าจะเป็นการแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างแท้จริง

3) ควรแก้ไขกำหนดการสิ้นสุดโครงการตามปีงบประมาณ ควรจะให้หมู่บ้านและชุมชนวางแผนการสิ้นสุดโครงการ ตามความพร้อมของชุมชน

4) ควรจะมีมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของโครงการ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีบทบาทในการจัดทำประชาคมมีความกล้าในการเสนอความคิดเห็นและการแสดงออกให้มากขึ้น

5) ควรจะมีกฎหมายรองรับอำนาจ หน้าที่ ของคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML)

6) ควรจะมีการอบรมให้ความรู้หรือทำความเข้าใจ กับบุคลากรที่จะไปให้ความรู้ส่งเสริม หรือให้คำปรึกษาแก่ประชาชน คณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ให้เข้าใจโครงการเป็นอย่างดี

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

1) ประชาชนในกิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินโครงการ SML โดยภาพรวมแล้ว พบว่า จากการทดสอบค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ในตารางกับค่าที่กำหนดไว้คือ 1.67 ปรากฏว่า ค่าที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าค่าที่กำหนดไว้ (1.67) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงถือว่ายอมรับ H_1 ปฏิเสธ H_0 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ SML ในระดับปานกลาง ดังนั้น สมมติฐานข้อ 1 จึงได้รับการยอมรับ(ดังตารางที่ 4.17: 58-60)

2) จากผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การศึกษา อายุ และตำแหน่งทางสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ของประชาชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมต่างกันมีระดับของการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ SML ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกัน มีระดับของการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ SML แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน 2 ตัวแปร คือ อายุและการศึกษา นั่นคือ อายุและการศึกษาไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ SML แต่ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ตำแหน่งทางสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ SML จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคม

มีแนวโน้มในการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ไม่มีตำแหน่ง ดังนั้น สมมติฐานข้อ 2 จึงได้รับการยอมรับ 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านตำแหน่งทางสังคม ส่วนปัจจัยด้านอายุและระดับการศึกษาปฏิเสธสมมติฐาน (ดังตารางที่ 4.18: 61)

3) จากผลการศึกษาขนาดของหมู่บ้านที่มีผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกปัญหาและดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามความต้องการของคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน พบว่า ขนาดของหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจคัดเลือกปัญหาและดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามความต้องการของคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ ขนาดของหมู่บ้านส่งผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกปัญหาคำเนินกิจกรรมเป็นไปตามความต้องการของคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน ดังนั้น สมมติฐานข้อ 3 จึงได้รับการยอมรับ (ดังตารางที่ 4.19-4.20: 64-65)

4) การดำเนินการตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ของหมู่บ้านในกิ่งอำเภอดอยหล่อ เป็นไปตามความต้องการของประชาชนเพียงบางส่วนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า การตัดสินใจในการคัดเลือกปัญหาหรือทำกิจกรรมโครงการ SML เป็นไปตามความต้องการของคนทั้งหมู่บ้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานดังนั้น สมมติฐานข้อ 4 จึงได้รับการปฏิเสธ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML): กรณีศึกษากิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่” ผู้ศึกษาขออภิปรายประเด็นสำคัญสำคัญได้ดังนี้

5.2.1 วิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ SML

ความรู้เข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ SML ของกิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก ซึ่งต่างจากข้อมูลที่ได้จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการและผู้มีความรู้เกี่ยวกับโครงการและการพัฒนาชุมชนเห็นว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ที่ไปร่วมประชุมชี้แจงศึกษาเอกสารที่รัฐแจก และได้รับความรู้จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โครงการโดยตรง สาเหตุอาจมาจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่เคยวัดหรือประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการ SML

5.2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน ตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมเกือบทุกชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการอยู่ในระดับน้อย สาเหตุอาจมาจากโครงการ SML ของหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้มอบหมายให้คณะกรรมการโครงการไปดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสม

5.2.3 แนวทางการตัดสินใจคัดเลือกปัญหาและทำกิจกรรมหรือโครงการ SML

การตัดสินใจคัดเลือกปัญหาและทำกิจกรรมหรือโครงการ SML ส่วนใหญ่ให้ประชาชนทุกคนในหมู่บ้านและชุมชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและมีการคัดเลือกปัญหาจากความจำเป็นที่ต้องแก้ไขความเดือดร้อนของคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน เป็นไปตามความต้องการของคนส่วนใหญ่และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในหมู่บ้านทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ของคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (2547) และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐในปัจจุบันที่ให้ทุกโครงการที่ลงสู่ชนบทต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นตามปรัชญาของการพัฒนา(กฐิน,2542)

5.2.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML)

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ในกิ่งอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม ซึ่งพบว่าผู้ที่มีตำแหน่งทางสังคมมีแนวโน้มในการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการมากกว่าผู้ไม่มีตำแหน่งทางสังคม อาจจะเป็นเพราะผู้มีตำแหน่งทางสังคม เช่น ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน ผ่านการทำงานกับคนหลายๆประเภทหรือเคยมีประสบการณ์การพูดในที่ประชุมมาก่อนจึงมีความกล้าที่จะเสนอความคิดเห็น กล้าแสดงออกมากกว่า

ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชนคือขนาดของหมู่บ้านที่ต่างกันมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมตามความต้องการของประชาชนคือ หมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่มีการดำเนินกิจกรรมโครงการ SMLตามความต้องการของประชาชนเพียงบางกลุ่ม แต่หมู่บ้านขนาดเล็กและหมู่บ้านขนาดกลางมีการดำเนินกิจกรรมตามความต้องการของประชาชนทั้งหมู่บ้าน สาเหตุอาจมาจากหมู่บ้านขนาดใหญ่มีประชากรมาก ความคิดเห็นจึงหลากหลาย ความต้องการหรือปัญหาจึงแตกต่างกันทำให้โครงการที่มีจำนวนงบประมาณจำกัดตอบสนองความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านได้เพียงบางกลุ่ม

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML): กรณีศึกษา กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่” ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการ SML

1. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้นและควรจะมีงบประมาณต่อเนื่องจนกว่าหมู่บ้านและชุมชนจะแก้ปัญหาทุกปัญหาหมดไปและการพิจารณางบประมาณจากความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนนั้นๆ น่าจะเป็นการแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างแท้จริง

2. ควรแก้ไขระเบียบข้อบังคับในการใช้เงินโครงการ SML ควรจะระบุให้ชัดเจนว่าโครงการในลักษณะใดจัดทำได้และโครงการใดจัดทำไม่ได้ เช่น การนำเงินโครงการไปจัดซื้อที่ดินเป็นของหมู่บ้านเพื่อรองรับการก่อสร้างสิ่งที่เป็นต่อชุมชนเช่น โรงเก็บของหรือ สร้างระบบประปาในหมู่บ้านซึ่งไม่ชัดเจนบางชุมชนหรือบางท้องที่จัดซื้อได้แต่บางท้องที่จัดซื้อไม่ได้ซึ่งทำให้ประชาชนสับสน และควรเปิดโอกาสให้หมู่บ้านและชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆตามความต้องการของหมู่บ้านและชุมชนอย่างแท้จริงและเป็นไปตามจุดประสงค์ของโครงการ

3. ควรแก้ไขกำหนดการสิ้นสุดโครงการตามปีงบประมาณ ควรจะให้หมู่บ้านและชุมชนวางแผนการสิ้นสุดโครงการ ตามความพร้อมของชุมชน

4. ควรจะมีการอบรมให้ความรู้หรือทำความเข้าใจ กับบุคลากรที่จะไปให้ความรู้ ส่งเสริม หรือให้คำปรึกษาแก่ประชาชน คณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ให้เข้าใจโครงการเป็นอย่างดีและเจ้าหน้าที่ของรัฐควรช่วยเหลือแนะนำแนวทางการปฏิบัติให้มากกว่านี้และควรคำนึงถึงความต้องการของชุมชนจริงๆ ไม่ใช่แนะนำโครงการง่ายๆ และซ้ำซ้อนกับโครงการที่หมู่บ้านมีอยู่แล้ว

5. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของโครงการและให้รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ SML ในพื้นที่ต่างๆเพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการอื่นๆที่ลงไปสู่หมู่บ้านและชุมชน

3. ควรมีการศึกษา แนวทางในการจูงใจหรือส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในหมู่บ้านและชุมชนของตนเอง